

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Psevdo-Poenitens Correctvs. Sive Doctrina Ecclesiae
Catholicæ, & Sanctorum, solemniorúmque Doctorum, De
Vera Poenitentia ...**

Dionysius <aus Werle>

Coloniæ Agrippinæ, 1692

Art. 4. Eleêmosyna debet esse larga & humilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41634

ARTICVLVS IV.

Eleemosyna debet esse larga & humilis.

I. **B**HILARIUS SARDUS (*de quo supra cap. 1. art. 5. n. 4.*) in cap. 4. epistola 1. ad Timot. OMNIS, inquit, SUMMA DISCIPLINÆ CHRISTIANÆ IN MISERICORDIA ET PIETATE EST.

II. Quid est autem misericordia, nisi alienæ miseriæ quædam in corde nostro compassio? quâ utique, si possumus, subvenire compellimur, ait S. AUGUST. l. 9. de civ. Dei. c. 5. Et profectò rectissimè: Nam, ut D. Thomas, 1. parte, quæst. 21. art. 3. observat, Misericors dicitur aliquis, quasi habens miserum cor; quia scilicet afficitur ex miseriâ alterius per tristitiam, ac si esset ejus propria miseria: Et ex hoc sequitur (**NB.**) quòd operetur ad depellendam miseriâ alterius, sicut miseriâ propriâ.

III. S. JOAN. CHRYSOST. homil.

246 *Eleëmosyna fit larga & humilis.*

7. *de Poenit.* Est, inquit, eleëmosyna, cum de proposito, cum de liberalitate fit; cum abundè; cum te non tam dare censes, quàm accipere; cum quasi lucrantem te, non quasi amittentem: Quoniam quidem, nisi sic existimaveris, non est gratia.

IV. S. AMBROSIIUS *serm.* 24.
Dum [*divites*] circa pauperes non pro eo, quod prævalent, operantur; nec hoc est gratum, quod offerunt; nec illud est satiabile, quod reservant. *Eosque ibidem comparat impio Cain, potiora sibi met reservanti, viliora autem Domino in sacrificium offerenti.*

Et hæc quidem hætenus de hominibus non graviter lapsis sunt dicta: si verò lapsis necessitas magna adhuc maioris in pauperes largitatis incumbit: Nam, ut S. GREGORIUS, homil. 20. in Evangelia docet, Ad fructum dignum poenitentiae pertinet, ut non solum exteriora quæque & minùs necessaria, sed IPSA VALDE NOBIS NECESSA-

CESSA-

CESSARIA dividere cum proximis debeamus; scilicet (*in xta Luca 3. v. 11.*) vel escam, quã carnaliter vivimus, vel tunicam, quã vestimur: Quia enim in Lege scriptum est: Diliges proximum tuum sicut te ipsum, minus proximum amare convincitur, qui non cum eo in necessitate illius, etiam ea, quæ sibi sunt necessaria, partitur.

V. S. CÆSARIUS, *ab anno 500. vel 501. ad ann. 545. Episcopus Arelat. homil. 8.* Quoties, *inquit*, infirmos visitamus; in carcere positos requirimus; discordes ad concordiam revocamus; indicto in Ecclesiã jejunio jejunamus; hospitibus pedes abluimus; ad vigiliis frequentius convenimus; elemosynam ante ostium prætereuntibus pauperibus damus; inimicis nostris, quoties petierint, indulgemus: istis operibus, & his similibus minuta peccata quotidie redimuntur. Pro capitalibus verò criminibus non solum hoc sufficit; sed addendæ sunt lachrymæ,

248 *Eleemosyna fit larga & humilis.*

& rugitus, & gemitus; continuata, & longo tempore procrastinata jejunia; **LARGIORES ELEEMOSYNÆ, ETIAM PLUS QUAM NOS IPSI VALERE POSSUMUS, EROGANDÆ.**

VII. *Inter capitalia verò mala, homil. i. etiam FORNICATIONEM numerans, Hæc, inquit, principalia mala ingenti rugitu & gemitu & fonte indigent lachrymarum; immò, ut iam visum est, & eleemosyna admodum largâ. Causam tuam apud pauperes largâ erogatione componas, ait S. VALERIANUS, Episc. Cemelensis, qui anno 439. interfuit Concilio Reienti, homil. 5. quæ est i. de bono Martyrii, paulò ante medium.*

VIII. *S. SALVIANUS, origine Trevirensis, & ab anno circiter 440. Presbyter Massiliensis, ~~Massiliensis~~ ~~Episcopus~~ Episcoporum Magister, in Timotheo suo, lib. i. longè post med. de homine, qui poenitentiam usque ad extrema*
† ipsorum ad eò distu-

distulit, agens, ineffabile, inquit, dictu est, quantum lamentationis erroribus suis debeat, qui nunquam errata cognovit! Et quid inter hæc fiet? Quando lugebit, qui dies lugendi perdidit? quando satisfaciet, qui tempus satisfactionis amisit? Ad jejunia videlicet longa confugiet? Est quidem hoc aliquid, si Eleëmofynis misceatur, secundum illud: Bonum est jejunium cum eleëmofyna. Sed quomodo ei EXOMOLOGESIS DIUTURNA opitulabitur in extremis sito? sed cilicio carnes conteret, ac favillâ & cinere sordidabit? ut mollitiem videlicet præteritæ voluptatis præsentium asperitatum dura compensent; & reatum longarum deliciarum officio parrocinantis solvat injuriæ? sed quando hæc tam grandia faciet, vicino jam exitu etiam à mediocri actione disclusus? Crucibus denique diversarum ærumnarum reum in suo corpore hominem iudex FIDEI SEVERITAS subjugabit, ut

250 *Eleëmosyna sit larga & humilis.*
indulgentiam scilicet Absolutionis
æternæ , præsentis poenæ ambitu me-
reatur? sed fatifcente jam corpore ubi
exercebit districtiōnis officium censor
animus? &c.

Unum ergo est, quod admissis om-
nibus adjuventis atque subsidiis au-
tanti ac destituto opitulari queat; ut
confugiat scilicet ad illud Beatissimi
Danielis sacrum ac salubre consilium:
Peccata tua eleëmosynis redime, &c.
(*Dan. 4. v. 24.*)

Sed offerat tamen cum compunctio-
ne, cum lachrymis; offerat cum dolore,
cum luctu: Aliter quippe oblata non
profunt; quia non pretio, sed affectu
placent, &c.

Cum offert Deo quisquam faculta-
tes suas, non offerat quasi præsumptio-
ne donantis, sed quasi humilitate sol-
ventis; nec absolvere peccata sua cre-
dat, sed alleviare; nec offerat cum re-
demptionis fiducia, sed cum placationis
officio; nec quasi totum debitum red-
dens,

dens, sed quasi vel parvum de magno reddere cupiens: Quia, etiamsi tradat quod habet pro modo rerum; non reddit quod debet pro magnitudine peccatorum: Et ideo, licet offerat, oret Deum, ut sua placeat oblatio; plangens id ipsum, quod tardè offerat; plangens ac pœnitens, quòd non priùs: sicque erit, ut juxta Prophetam [Dan. 4. v. 24.] propitiatur forsitan Deus delictis suis.

Sed dicit aliquis: Totum ergo Deo oblaturus est, quod habet? Non offerat totum, quod habet, si non putat se debere totum, quod habet. Immò nihil; si non cum fide: immò nihil; si non cum ambitu: immò nihil; si non cum prece: immò nihil; si non hoc animo, ut hoc ipsum inter præcipua Dei beneficia reputet, quòd animum offerendi dedit, &c.

Totum, inquit aliquis, oblaturus est? At ego dico esse hoc totum parum: Quid enim jam scit aliquis, an pecca-

torum mensuram oblata compensent? jam scit aliquis, an tantum sit in officio placationis, quantum est in offensione discriminis? si novit quisquam hominum peccatorum, quanto redimere delicta possit, utatur scientia ad redemptionem: si verò nescit, cur non tantum offerat, quantum potest? ut si compensare peccata non valet pretii magnitudine, saltem mentis devotione compenset.

Et l. 3. non valde longè ab initio, cum docuisset, quod ille, qui per dispositionem iuris, & suis debita pietatem offerre totum non potest, debeat offerre quantum potest, hæc subdit: Facilius est utique hic hæredibus deesse quiddam de patrimonio, quàm illic testatoribus de salute: idque & ipsi, quibus hæreditas derelinquitur, si modò pietatis aliquid in se habent, specialiter velle debent; ne illi pereant, qui relinquunt: Quod utique si nolunt, multò minùs digni sunt, quibus aliquid relinquatur;
quia

quia non injustè testator sapiens non relinquit, quod hæres impius non meretur.

IX. S. PACIANUS, *Episc. Barcilon. in Hisp. circa annum 390. in ultima senectute mortuus, epist 3. ad Sympronianum, Detrimenta, inquit carnis; damna lætitiæ; DAMNA PATRIMONII, vitæ labores, actus propriè poenitentium sunt.*

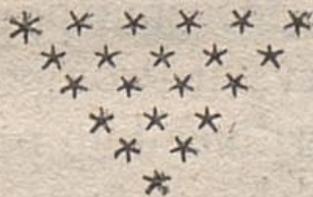
X. S. CYPRIANUS, *l. de lapsis propè finem, incunctanter, inquit, & largiter fiat operatio [i.e. eleëmofyna] census omnis in medelam vulneris crogetur: opibus & facultatibus nostris, qui de nobis judicaturus est, Dominus fœneretur. Sic sub Apostolis fides viguit; sic primus credentium populus Christi mandata fervavit: Prompti erant; largi erant; distribuendum per Apostolos TOTUM dabant; & non talia delicta [qualia nunc redimenda sunt] redimebant.*

XI. *Nimirum, melioribus Ecclesiæ*

L 7

tem-

254 *Elemosyna sit larga & humilis.*
temporibus Christiani in misericordia
Dei, & in beneficio mortis Christi, per
absolutionem, aut votum eiusdem appli-
cando, sic confidebant, ut peccatorum
graviu[m] reo, tum vera, plena, ac perfe-
cta poenitentis gratiam, tum omnis in-
dulgentiam reatus à Deo & precum &
jejuniorum instantiâ magnâ, majore,
aut maximâ; & eleemosynarum pietate
largâ, largiore, aut largissima, pro varia
peccatorum multitudine & gravitate,
per eiusdem mortis Christi beneficium
fiducialiter efflagitandam esse non di-
bitarent; tametsi sacramentalis confessio
& absolutio tunc non essent minoris ef-
ficacia, quàm sint modò.

ARTI-